

Til Stortingets Finanskomité

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2026

Tekna er fagforeningen for 116 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Forskning

Tekna viser til Kunnskapsalliansens krav om en økning i forskningssatsningen og en økning av offentlig bidrag til forskning tilsvarende 1,25 prosent av BNP.

Vi deler regjeringens og Stortingets ambisjoner om økt privat finansiering av forskningen. For å utløse økt privat medfinansiering er det et stort behov for å se på insentiver for økt investering i forskning. Herunder se på hvordan skatter og avgifter kan være nøkler til å utløse mer privat kapital.

Tekna mener komiteen må be regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om etablering av insentiver for å utløse mer privat kapital til forskning.

Momsreduksjon på vann- og avløpsgebyr må følges opp av statlig støtte til nødvendig oppgradering av anlegg (Merverdiavgift kapittel 5521, post 70)

Fra 1. juli i år ble merverdiavgiften på kommunale vann- og avløpsgebyrer redusert fra 25 til 15 prosent. Tekna har støttet dette tiltaket, men vil understreke at momsreduksjonen i seg selv ikke gir kommunene økte midler til å oppgradere vann- og avløpsanleggene. Den kan imidlertid gi noe større rom for moderate gebyrøkninger, og dermed indirekte bidra til økte investeringer.

Tekna mener at Stortinget, i tillegg til momsreduksjonen, bør etablere en mer målrettet rentekompensasjons- og låneordning, samt direkte tilskudd til kommuner med størst behov.

En rapport fra Norsk Vann viser at det store investeringsbehovet vil føre til at de gjennomsnittlige vann- og avløpsgebyrene kan dobles de neste 20 årene. I tillegg må det forventes økte driftskostnader som følge av nye og mer avanserte anlegg, samt generell lønns- og prisstigning.

Tekna støtter den planlagte omleggingen av gebyrstrukturen for avløpssektoren, med innføring av et eget overvannsgebyr adskilt fra avløpsgebyret. Dette vil bidra til å

redusere belastningen på avløpsnettet, forebygge forurensning og begrense skader forårsaket av styrtregn. En slik endring vil imidlertid føre til økte gebyrer for innbyggerne.

Tekna viser til vårt tidligere forslag i energi- og miljøkomiteen om en statlig tilskuddsordning for kostbar nitrogenrensing i kommunene rundt Oslofjorden, tilsvarende ordningen som ble etablert på 1990-tallet for renseanlegg i indre Oslofjord. En slik ordning vil bidra til at gebyrøkningene som følge av investeringer i ny renseteknologi ikke blir urimelig høye.

Tekna ber Stortinget be regjeringen vurdere ulike statlige støtteordninger for å dempe den varslede gebyrveksten. Staten bør bidra gjennom en rentekompensasjonsordning, eller en modell der deler av lån til fornyelse og bedre rensing kan ettergis ved oppnåelse av miljømål. En slik ordning bør ses i sammenheng med momsreduksjonen og eventuelle tilskudd til nitrogenrensing, slik at rensekrav oppfylles og miljøhensyn ivaretas.